

Budapest 1955. június 8.

Kedves Andics elvtársnő!

Szecsődi és Balogh elvtársak elaborátumában nekem mindenekelőtt a morális szempont ütközött fel. Kezdem egy látszólag kis esettel. A 8. oldalon az elvtársak azt írják, hogy eddig 3 kandidátusunk védte meg disszertációját. Nevek nincsenek felsorolva, de a disszertációk témájából világos, hogy a harmadik közülük Balogh elvtársé. Most már lehetetlen, hogy Balogh elvtársnak elkerülte volna a figyelmét, hogy ő még nem védte meg a disszertációt. Minek minősítsünk egy ilyen állítást? Véleményem szerint ez a párt és a közvélemény tudatos félrevezetése.

Ezt a látszólag kis esetet azért emelem ki, mert felette jellemző az elvtársak egész módszerére. Ez sajnos nem került eddig a párt megfelelő ellenőrzése elé, s ezért ebben a kérdésben még Rákosi elvtársat is félrevezették. Annakidején a vitában Szecsődi elvtársék azt állították, hogy a filozófusok nem foglalkoztak a Horthykorszak ideológiájának bírálataival. A vitában való első felszólalásomban kiemelttem azt a közismert tényt, hogy én igenis számos előadásban és cikkben hazaérkezésem után közvetlenül bíráltam Szabó Dezső és Németh László ideológiáját. A vitára nézve jellemző volt, hogy az utánam felszólalók ebben a kérdésben nem vitatkoztak velem, csak úgy tettek, mintha az én nyilatkozatom el sem hangzott volna és megismételték előbbi állításukat. Amikor Rákosi elvtárs hetvenedik születésnapomon telefonon felhívott, hogy gratuláljon nekem, megkérdezte, ki beszélt az Akadémia ülésén. Amikor Szigeti József nevét említettem, megkérdezte tőlem, hogyan fejlődik Szigeti. Válaszomban természetesen elsősorban Szogeti elvtársnak a szellem-tudomány bírálatairól írt munkáját emeltem ki. Erre Rákosi elvtárs megkérdezett engem: Vajjon az ő kongresszusi beszéde után írta-e Szigeti ezt a dolgozatot. Kénytelen voltam közölni Rákosi elvtárral, hogy ez a munka jóval a kongresszus előtt jelent meg nyomtatásban. Ebből világosan látható, hogy Rákosi elvtárral senkisé is közölte ezt a tényt, sőt azok, akik neki anyagot adtak kongresszusi felszólalásához, ezt a tényt eltitkolták előtte. Természetesen nincs okmányyszerű bizonyítékom arra, hogy ezt Szecsődi és Balogh elvtársak személyesen követték el, de bizonyos, hogy ez az ő egész vitaközmódjuknak szelleme.

Ilyen stílusú állításokkal és letagadásokkal van tele az egész elaborátum. Kezdve azon, hogy az Akadémia újjászervezését megelőző idő pedagógiai munkájában le van tagadva Fogarasi elvtárs és az én egyetemi tevékenységem, holott mindazok az elvtársak, akik por produktíve részt vesznek filozófiai életünkben a mi tanítványaink és ebben az időben nevelkedtek marxista tudóssokká. Ugyanide tartozik, hogy Szecsődi és Balogh elvtársak minket kritizálnak, hogy nemcsak nem foglalkozunk a magyar haladó hagyományokkal, hanem - állítólag - ellene vagyunk annak, hogy filozófusaink velük foglalkozzanak. Ez állítás "bizonyításaként" letagadják Heller Ágnes elvtársnő nagy tanulmányát Erdélyi Jánosról, mely eddig az egyetlen tudományos értékű munka ebből a témakörből, stb. stb.

Amennyiben Szecsődi és Balogh elvtársak nem tények letagadásával vagy nem létező dolgok létezőként való feltüntetésével "bizonyítják" állításaikat, "módszerűk" abból áll, hogy állításainkat kicsúszarják, az ellenkező értelmet tulajdonítják neki. Így például filozófia és propaganda és agitáció viszonyában így a történelmi

materializmus filozófiai jellegében, stb.

Mindebből két következtetést kell levonni. Először ~~is~~ lehetetlen, felette káros lenne, ha Szcsódi és Balogh elvtársak írását a párt eljuttatná a "Voproszi filozófii" című folyóiratnak. Az utolsó időben kezd szorosabbra fűződni együttműködésünk a szovjet filozófusokkal. Ezt Fogarasi elvtárs indította meg a zürichi nemzetközi kongresszuson, a közeledésk jelentékenyen előrehaladt és és konkretizálódott Konsztantinov elvtárs budapesti tartózkodása következtében, végül Fogarasi elvtárs utolsó moszkvai tartózkodása még egy lépést jelent ebben az irányban. Most már, ha a párt Szcsódi és Balogh elvtársak ferditő és rágalmazó "módszerrel" megírott cikkét kiküldenek, Fogarasi elvtárs és én kénytelenek lennénk, az orosz elvtársak helyes információja céljából ezeket a machinációkat leleplezni. Azt hiszem, nem szorul bővebb fejtegetésre, hogy ez nem válna hasznára együttműködésünknek a szovjet filozófusokkal.

Másodszor, ha egy közönséges párttag életrajzát illetőleg olyan módon vezeti félre a pártot, mintha azt Balogh elvtárs disszertációjának megvédésében megtette, fegyelmet szoktak indítani ellene.

Elvtársi üdvözlettel

Lukács György

MTA FIL. INT.

Lukács Arch.